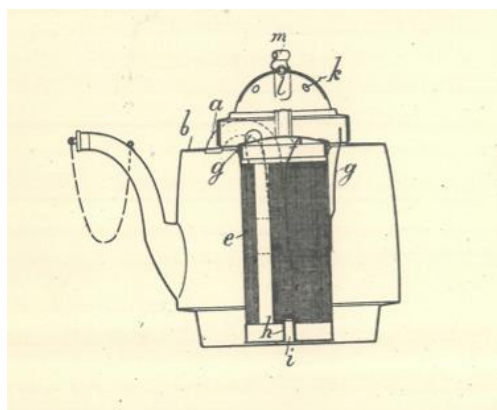

Virserums hembygdsblad 6/16

Ett tidigt patent från Triabo

En liten tidningsnotis 1891 meddelar att lanthandlare Jonas August Nelson i Triabo hade ansökt om patent för en kaffe- och tekokare. Ett närmare studium av mannen bakom denna patentansökan avslöjade ett intressant levnadsöde. Men nu koncentrerar vi oss på själva patentansökan.

Nelson hade konstruerat en kaffekokare, som också kunde användas för att koka te. I patentansökan beskrivs den på följande sätt: "Denna uppfinning afser att förebygga öfverkokning vid kaffepannor och liknande kokkärl samt möjliggöra tillagningen af ett välsmakande och klart kaffe". Beskrivningen av kaffekokaren är omständlig och tekniskt invecklad. I korthet kan sägas att det nya var en behållare av metallduk, där kaffet anbringades, och sedan sänktes ned i kaffekokare. Denna var försedd med ett lock där några hål hade gjorts och som vid behov kunde öppnas för att släppa ut den ånga som bildades när vattnet kokade.

Fördelarna med denna uppfinning beskrevs av Nelson på följande sätt:

Behållaren är afsedd för det till kokning afsedda, malna kaffet och ersätter sålunda de nu ofta brukeliga påsarne, i hvilka kaffet brukar inläggas vid kokningen, och hvilka påsar dels äro omöjliga att hålla rena, utan ofta måste ombytas, samt dessutom icke ligga stilla under kokningen utan rycker upp och ned med den cirkulerande vätskan och därför icke medgifva en så fullständig urkokning, som den här afsedda anordningen.

Kommerskollegium beviljade det sökta patentet den 12 november 1891. Huruvida det patenterade kaffekokaren någonsin tillverkades är okänt.

Rydhs Fabriker AB

Virserum är kanske mest känt för sin möbelindustri. Men även metallindustrin spelade en viktig roll i Virserums industrihistoria. Demanders och Modigs finns fortfarande kvar men den på sin tid största industrin – Rydhs Fabriker – lämnade Virserum i mitten på 60-talet för att flytta till Huskvarna.

Men företagets historia började redan 1925. Då flyttade Edvin Rydh till Virserum (han var född i Södra Vi socken) och startade en bilverkstad. I en tidningsartikel vid Rydhs 50-årsdag beskriver man starten på följande sätt:

Starten skedde i all enkelhet. Tillgångarna bestod av två små lådor med handverktyg, ett gott humör och den fasta föresatsen att utföra ett förstklassigt arbete, som kunde försörja sin man. Rörelsekapitalet var obefintligt och möjligheterna till kredit var små. Så småningom lyckades den idoge företagare att anskaffa några maskiner och mindre apparater till en kostnadssumma av 750 kr. Arbetsstyrkan, som från början bestod av hr Rydh och en minderårig arbetare, utökades så småningom.

Företagets tillverkning förändrades successivt och på 50-talet var det framför allt bogieaxlar till lastbilar, trailers och släpvagnar som tillverkades vid fabriken på Målillavägen. Men man producerade även axlar till hästvagnar och släpvagnar. Det mesta av tillverkningen skedde efter egna konstruktioner. Arbetsstyrkan uppgick till drygt 75 anställda. En filial öppnades år 1955 i Kumla.

Men Virserums läget skapade problem för företaget. Både järnvägs- och vägförbindelserna var urusla och dessutom saknades ett ordentligt hotell för tillresande affärskontakter. Och Edvin menade att köpingen gjorde alltför lite för att åstadkomma en förbättring inom dessa områden. Så i början av 1963 gick flyttlasset till Huskvarna, där staden hade upplåtit mark för ett nybygge. Företaget fick dock nya ägare 1966 och efter ytterligare några år gick man i konkurs.

Kalle nämndeman

Karl Gustafsson är nog mera känd under sitt artistnamn Kalle Nämndeman. På 1930-talet blev han Malajen med hela svenska folket när han skämtade om det militära. Kalle föddes i Stockholm. Han gifte sig med Maria (som alltid kallades för Gullan). Makarna kom tidigt att vistas i byn Kråketorp i olika perioder eftersom Gullan hade anknytning dit och så småningom slog de sig ner där för gott.

I Hembygdsföreningens arkiv finns ett fotoalbum bevarat som Gullan hade inhandlat när hon besökte Amerika i början på 1900-talet. I albumet, som skänkts av Rose-Marie Söderman, finns också flera ungdomsfoton på Kalle nämndeman.

Pressbyråkiosken återinvigd

Smalspårsföreningen bedriver ett aktivt arbete för att bevara och ibland också åter skapa stationsmiljö i Virserum. I juni var det dags för att återinviga den återbördade Pressbyråkiosken som funnits i Virserum fram till nedläggningen 1967.

Efter nedläggningen flyttades själva byggnaden till en by utanför Virserum där den fungerade som sommarstuga och förråd.

Den sista ägaren – Jan Modig – skänkte för något år sedan själva kioskbyggnaden till Smalspåret som har rustat upp den med hjälp av Föreningslaget i Hultsfred och också återskapat både interiör och exteriör.

Nedan återges ett fotografi av Pressbyrån från sommaren 1953.

SÄPO-historik med Virserumsanknytning

I mitten av oktober var det en välbesökt författarkväll på Virserums bibliotek. Då kom Bengt Nylander på besök för att berätta om sin nya bok där han berättar om sina 25 år vid Säkerhetspolisen. Förutom att ha arbetat vid SÄPO är Bengt också ordförande i Virserums Gille i Stockholm. Boken kan man givetvis låna på biblioteket i Virserum.

Förtydligande om Sveriges första fotografi

I förra hembygdsbladet uppmärksammades en kopia av ett av de första fotografierna som tagits i Sverige (av Benzelstierna). Nämnade kopia är en reproducerad och för tryck rasterad tonlitografi och alltså inte en kopia av originalfotot.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.